

بانک و بیمه

چشم انداز نرخ تورم

از دلار ۴۰ هزار تومانی تا خاموشی دو عامل تورم‌ساز

می‌تواند با واردات این وقفه را به تاخیر بیندازد یا اینکه ممکن است انتظارات تورمی فروکش کند و این پیامد یا وقفهای خود را نشان دهد. یا ممکن است اقداماتی در اقتصاد انجام شود که منجر به تاخیر در نمایان شدن این پیامدها شود. اما در مجموع این گزاره برای ما اثبات شده است که رشد پایه پولی به رشد نقدینگی می‌انجامد و رشد نقدینگی هم عامل رشد تورم است.

وی ادامه داد: این پیامدها در دوره حداقل میان مدت باید خود را نشان دهند البته در شرایطی این پیامدها خود را سریع‌تر و در ظرف ۳ تا ۶ ماه در تورم نشان داده‌است. در مواقعی مانند سال‌های ۹۴ و ۹۵ از آنجایی که انتظارات تورمی فروکش کرده بود، رشد نقدینگی خود را در نرخ تورم نشان نداد. نرخ تورم در سال‌های ۹۴ و ۹۵ تک رقمی شد و به ۹٫۵ و ۹ درصد رسید، در حالی که رشد نقدینگی اعداد بالاتر از ۲۰ و ۲۵ درصد بود. هر چند در آن وقف زمانی اثر افزایش حجم نقدینگی را در نرخ تورم ندیدیم اما در سال ۹۷ با روشن شدن انتظارات تورمی، به سرعت تبعات

رشد نقدینگی را در نرخ تورم دیدیم و نرخ تورم به ۲۷ درصد رسید. در سال ۹۸ نرخ تورم به ۳۶ تا ۳۷ درصد رسید، بعد از آن نرخ تورم ۴۰ درصد ثبت شد و در سال بعد تر به ۴۲ درصد رسید و امسال هم احتمالاً تورم چیزی حدود ۴۸ تا ۴۹ درصد و شاید ۵۰ درصد خواهد بود.

این کارشناس اقتصادی با تأکید بر اینکه رشد پایه پولی ۵۰ درصدی در یادداشت آقای نیلی را نمی‌خواهم زیر سوال ببرم چراکه براساس گزارش‌های رسمی بانک مرکزی و مرکز آمار بوده اما اگر به رشد ۵۰ درصدی پایه پولی در یادداشت آقای نیلی استناد کنیم، باید پیامدهای آن را در رشد نقدینگی و بعد از آن در نرخ تورم ببینیم. شقایق‌شهری درباره شرایط اضطرار در سال آینده و تحریم‌ها هم آغاز شد، از آنجایی که درآمدهای نفتی کمتر شده بود و مسکنی دیگری وجود نداشت، تب آن بیماری خود را نشان داد و پیامد رشد نقدینگی را با یک وقفه‌ای در نرخ تورم دیدیم. می‌توان به آخرین گزارش منتشر شده در بانک مرکزی مراجعه و حجم پایه پولی را استخراج کرد و میزان حجم پایه پولی در اسفند ماه سال گذشته را به دست بیاوریم و میزان رشد حجم پایه پولی در این بازه زمانی را محاسبه کرد. میزان رشدی که محاسبه می‌شود گویای وضعیت است و موضوع پنهانی هم نیست.

این کارشناس اقتصادی گفت: اگر رشد ۵۰ درصدی پایه پولی که در یادداشت آقای نیلی به آن اشاره شده، صحت داشته باشد مفهوم

محاسبات این خواهد بود که با یک وقفه زمانی این رشد خود را در رشد نقدینگی نشان خواهد داد و پیامدهای رشد نقدینگی را هم با وقفه‌ای در تورم خواهیم دید. حال اینکه این پیامد و این وقفه چه دوره زمانی خواهد داشت، به شرایط اقتصادی، انتظارات تورمی و میزان واردات بستگی دارد.

شقایق‌شهری تأکید کرد: ممکن است دولتی

وام مسکن ارزان شد

بررسی آخرین وضعیت قیمت اوراق مسکن حاکی از این است که هر برگ اوراق وام مسکن (تسه) در فروردین سال گذشته ۱۲۴ هزار و ۵۰۰، در اردیبهشت سال گذشته ۱۲۵ هزار و ۸۰۰، در خردادماه نیز ۱۲۷ هزار و ۳۰۰ قیمت دارد. هر برگ اوراق تسهیلات مسکن بانک مسکن در تیر سال گذشته با قیمت ۱۲۴ هزار و ۹۰۰ تومان، در مرداد با قیمت ۱۲۵ هزار و ۶۰۰ و در شهریور نیز با قیمت ۱۲۳ هزار و ۷۰۰ تومان داد و ستد می‌شود.

بر این اساس، مجردهای ساکن تهران می‌توانند تا ۲۸۰ میلیون تومان تسهیلات دریافت کنند که شامل ۲۰۰ میلیون تومان تسهیلات خرید مسکن ۸۰ میلیون تومان وام جعاله می‌شود؛ لذا برای دریافت ۲۰۰ میلیون تومان وام باید ۴۰۰ برگه تسهیلات مسکن خریداری کنند که هزینه این تعداد اوراق یا ۱۲۴ هزار و ۳۰۰ تومان، ۴۹ میلیون و ۷۲۰هزار تومان می‌شود. همچنین با در نظر گرفتن ۸۰ میلیون تومان وام جعاله که برای آن باید ۱۶۰ ورق به مبلغ ۱۹ میلیون و ۸۸۸ هزار تومان خریداری کنند، مجموع هزینه خرید اوراق به ۱۹ میلیون و ۶۰۸ هزار تومان می‌رسد.

زوج‌های تهرانی نیز بر همین اساس می‌توانند تا سقف ۴۸۰ میلیون تومان شامل ۲۰۰ میلیون تومان تسهیلات خرید مسکن برای هر نفر و ۸۰ میلیون تومان وام جعاله دریافت کنند؛ بنابراین زوجین باید ۸۰۰ برگه تسهیلات مسکن خریداری کنند که هزینه آن ۹۹ میلیون و ۴۴۰هزارتومان می‌شود که همراه با هزینه ۱۹ میلیون و ۸۸ هزار تومانی وام جعاله که برای آن باید ۱۶۰ ورق تسهیلات مسکن خریداری کنند، در مجموع باید ۱۱۹ میلیون و ۳۲۸ هزار تومان پرداخت کنند.

سقف این تسهیلات برای مراکز استان و شهرهای با جمعیت بیش از ۲۰۰ هزار نفر برای مجردها به ۱۶۰ و برای زوجین به ۳۲۰ میلیون تومان رسیده است. با توجه به اینکه مجردها باید ۳۲۰ و متاهل‌های ساکن این شهرها نیز باید ۶۴۰ برگه تسهیلات مسکن خریداری کنند، مجردها باید ۳۹ میلیون و ۷۷۶ و متاهل‌ها نیز باید ۷۹ میلیون و ۵۵۲ هزار تومان پرداخت کنند.

از حجم صادرات فولاد ایران به خارج کاسته شد

بر اساس آماري که توسط انجمن توليدکنندگان فولاد ایران در اختیار ایسنا قرار گرفت، از ابتدای سال جاری تا پایان دی ماه و میلیون و ۳۲۸ هزار تن مقاطع طولیل فولادی صادر شده که نسبت به دو میلیون و ۲۳۲ هزار تن صادر شده در مدت مشابه سال گذشته چهار درصد بیشتر شده و تنها مقطع فولادی است که میزان صادرات آن افزایش ثبت شده است.

از میزان مقاطع طولیل فولادی صادر شده در ۱۰ ماهه امسال ۱۰ تن آن مختص دی ماه است. صادرات شمش فولاد کمترین کاهش صادرات را به خود اختصاص داده است و با پنج میلیون و ۷۴۸ هزار تن صادر شده در مجموع ۱۰ ماهه امسال یک درصد کاهش تولید را نسبت به پنج میلیون و ۸۰۷ هزار تن صادراتی در ۱۰ ماهه ۱۴۰۰ تجربه کرده است.

پس از آن، در حالی‌که در ۱۰ ماهه ۱۴۰۰ حدودا دو میلیون و ۷۲۷ هزار تن محصولات فولادی تولیدی کشور به خارج صادر شده بود، در مدت مشابه امسال میزان صادرات این محصولات با کاهش دو درصدی معادل ۴۲ تن، به دو میلیون و ۶۸۵ هزار تن رسیده است.

در دی ماه امسال ۱۱۴ هزار تن آهن اسفنجی صادر شده که با مجموع ۶۳۰ هزار تن آهن اسفنجی صادر شده در ۹ ماهه ابتدایی امسال، در مجموع ۷۴۴ هزار تن صادر شده است که نسبت به ۹۸۵ هزار تن صادراتی در مدت مشابه سال گذشته ۲۴ درصد کاهش یافته است.

در نهایت بر اساس آمار، از ابتدای سال جاری تا پایان دی ماه، ۳۵۷ هزار تن مقاطع تخت فولادی صادر شده که ۳۷ هزار تن آن در دی ماه صورت گرفته و در مجموع نسبت به صادرات این مقاطع در ۹ ماهه ۱۴۰۰ معادل ۴۹۵ هزار تن ۲۸ درصد کاهش صادرات رخ داده است.

دیه تصادف فوتی با قطار و مترو اعلام شد

مجید بهزادپور رئیس کل بیمه مرکزی در بخشنامه‌ای جدول تعرفه حق بیمه شخص ثالث ناوگان ریلی و نیز مبلغ تعهد شده برای خسارات بدنی سوانح ریلی را به شرکت‌های بیمه ابلاغ کرد.

بر این اساس، حق بیمه لوکوموتیو و واگن مسافری قطار، بن جدول تعرفه حق بیمه شخص ثالث ناوگان ریلی و نیز مبلغ تعهد شده برای خسارات بدنی سوانح ریلی را به شرکت‌های بیمه ابلاغ کرد.
بر این اساس، حق بیمه لوکوموتیو و واگن مسافری قطار بین شهری ۲ میلیون و ۶۱۰ هزار تومان و لوکوموتیو و واگن قطار شهری (مترو) یک میلیون و ۱۴۸ هزار تومان تعیین شده است.
گفتنی است تا پیش از این بیمه شخص ثالث برای سوانح ریلی وجود نداشت و تنها برای خودروها قانون بیمه شخص ثالث اعمال می‌شد که از دی ماه امسال این قانون به ناوگان حمل و نقل ریلی نیز تسری داده شد که سبب می‌شود خسارت دیدگان سوانح ریلی منجر به فوت، بتوانند از دیه کامل بهره‌مند شوند.

غارهای یبینه لر- مشکین شهر

بورسی از دلار و خودرو عقب ماند

پایه رشد دلار آزاد است و روی این درآمدها نیز ریسک‌های دیگر مانند قیمت سوخت، مالیات، عوارض صادرات و... وجود دارد.

کوشکی با اشاره به مکانیسم خرید و فروش در بازار سرمایه عنوان کرد: پول فرار است و به دلیل ماهیت بازار سرمایه مکانیسم خرید و فروش در این بازار راحت است. همواره این تفکر وجود داشته است که متغیرهای اسمی مانند دلار، تورم، بازارهای جهانی و... محرک بورس بوده اند؛ عواملی که این روزها روند افزایشی دارند اما بازار سرمایه همچنان شرایط خوبی ندارد. سهام‌دار از اینکه هر روز از خواب بیدار شود و ببیند عده‌ای حقیقی و حقوقی قصد فروش سهام را دارند خسته می‌شود. این درحالی است که دلار ۴۰ درصد و خودرو ۸۰ درصد رشد داشته اما بورس درجا زده است. البته حتی اگر در بخش مسکن و ارز ثبات وجود داشته باشد، خستگی به ندرت سراغ فرد می‌رود، زیرا دارایی ملموس است و فرد به سادگی حاضر به فروش آن نیست. البته بورس فعلا با این رشدها واکنش نشان نمی‌دهد اما در میان مدت و بلندمدت خود را همگن می‌کند.

وام قرض الحسنه ۲۰۰ میلیون تومان شد

شرایط در چهارچوب ضوابط مربوط مجاز بوده و در سقف تسهیلات خود به متقاضی در هر مؤسسه اعتباری محسوب می‌شود. الحاق یک ماده به عنوان ماده (۴) به شرح زیر است:

ماده ۴- در مواردی که مشتری قبلاً تسهیلات خرد از مؤسسه اعتباری دریافت کرده است، مبنای محاسبه مابه‌التفاوت قابل پرداخت به وی تا سقف مقرر در این دستورالعمل، سهم اصل باقی مانده از مانده بدهی است.

ماده ۱۲- تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج و نیز سایر تسهیلات تکلیفی موضوع قوانین مختلف از قبیل تسهیلات فرزندآوری یا تسهیلات حمایتی در حوادث غیرمترقبه مصوب هیأت وزیران و همچنین تسهیلات اعطایی بابت خرید، جعاله، ودیعه و ساخت مسکن، مشمول احکام و ضوابط خاص خود بوده و تابع مفاد این دستورالعمل نیست. در خاتمه این بخشنامه تأکید شده است، مراتب با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۷/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذی‌ربط بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی ابلاغ و لازم است بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید.

پیشنهاد افزایش ۵۰ درصدی وام مسکن برای سال آینده

برای سلامت بانک بسیار مهم است. عضو هیات مدیره بانک مسکن و معاون امور اعتباری از پیشنهاد بانک مسکن برای افزایش ۵۰ درصدی تسهیلات مسکن در سال آینده خبر داد و گفت: تورم مسکن قابل مشاهده و رصد است و پیشنهاد ما به بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار افزایش سقف تسهیلات مسکن تا ۵۰ درصد است که اگر بانک مرکزی مجوز دهد سقف تسهیلات افزایش پیدا می‌کند اما باید توجه داشت که بانک مرکزی با هر میزان درصدی برای افزایش سقف تسهیلات مسکن موافقت کند به همان میزان سقف اقساط و باز پرداخت هم افزایش پیدا می‌کند.

حمید کوشکی با بیان اینکه برای بررسی کارآمد بودن اقدامات انجام شده باید وضعیت بازارهای مولد را در کنار بازارهای غیرمولد قرار داد، اظهار کرد: واقعیت این است که وضعیت بازار مولد که همان بازار سرمایه است مطلوب نیست درحالی که بازارهای غیرمولد از جمله خودرو، مسکن، طلا و ارز وضعیت خوبی دارند. این موضوع نشان می‌دهد که تصمیماتی که گرفته می‌شود به نفع بنگاه‌های اقتصادی نیست؛ آن هم در شرایطی که بنگاه‌ها نیازمند تاریخی‌ترین حمایت ها هستند. البته موضوع فقط اخذ یک تصمیم نیست، بلکه بحث تأیید و تکذیب تصمیمات است. یک روز تصمیمی اخذ و روز بعد رد می‌شود. این شرایط باعث شده است در موضوع سرمایه‌گذاری نمی‌توان روز بعد را پیش‌بینی کرد. در چنین شرایطی بیشترین آسیب به بخش مولد وارد می‌شود، درحالی‌که این بخش نیازمند آرامش است.

این کارشناس بازار سرمایه به تفاوت نرخ دلار در سامانه نما و بازار آزاد اشاره کرد و افزود: شرکت‌ها موظف هستند دلار خود را با نرخ ۲۸ و ۵۰۰ عرضه کنند، درحالی‌که هزینه‌های آن‌ها بر

بانک مرکزی در بخشنامه ای به شبکه بانکی، نسخه اصلاحی «دستورالعمل اجرایی اعطای تسهیلات خرد» را برای اجرا ابلاغ کرد. بر این مبنا، سقف اعطای وام قرض الحسنه به ۲۰۰ میلیون تومان افزایش یافت.

در بخشنامه بانک مرکزی آمده است: با توجه به برخی بازخوردهای واصله از شبکه بانکی کشور، نسخه اصلاحی دستورالعمل اجرایی اعطای تسهیلات خرد بر اساس نکته‌نظرات دریافتی، تدوین و در جلسه مورخ دوم آذرماه سال ۱۴۰۱ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسه اعتباری بانک مرکزی مورد تأیید قرار گرفت. شایان ذکر است، اهم اصلاحات صورت گرفته در مفاد دستورالعمل مورد اشاره به شرح زیر است. اصلاح ماده (۳) دستورالعمل به شرح زیر: ماده۳ - حداکثر مجموع اصل تسهیلات خرد قابل پرداخت به هر مشتری در هر مؤسسه اعتباری مبلغ ۲۰۰ میلیون تومان (۲۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال) است.

تبصره - اعطای تسهیلات در قالب «کارت اعتباری مبراج» تا سقف حداکثر ۲۰۰ میلیون تومان (۲۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال) در سطح تمامی مؤسسات اعتباری، به هر شخص متقاضی واجد

اظهار داشت: تورم ۴۵ تا ۵۰ درصد تورم بالایی محسوب می‌شود و به طور قطع اگر نتوانیم انضباط بودجه‌ای و بانکی را توانیم پیاده‌سازی کنیم و همچنان صندوق‌های بازنشستگی هم با همین ناترازی پیش بروند و شرایط تحریم هم ادامه داشته باشد و ناترازی‌های ارزی را تشدید کند، احتمالاً در سال‌های آینده هم تورم بالا را تجربه می‌کنیم. این روند بستگی به این دارد که چه اصلاحاتی شکل بگیرد و چه اتفاقاتی در سال‌های آینده رخ دهد.

این کارشناس اقتصادی افزود: بنابراین اینکه دچار ابرتورم نمی‌شویم نافی تورم بالا نیست اما اقتصاد ایران با همان معیارهای کشورهای وتزونا و... دچار ابرتورم نمی‌شود مگر اینکه در ایران شرایط عجیب و غریبی ایجاد شود.

این کارشناس اقتصادی درباره روند تورم در سال جاری و همچنین توقف کاهش تورم ماهانه در دی ماه اظهار داشت: تورم خردادماه ۱۲٫۲ درصد بود اما در ماه‌های پس از خرداد تورم ماهانه اول به ۴ درصد، سپس به ۳ و ۲ درصد هم رسید اما از مهرماه معمولاً تورم‌های ماهانه افزایش پیدا می‌کنند و افزایش نرخ تورم ماهانه در دی ماه دیدهبی بود چراکه در آبان و آذر نرخ دلار بالا رفت و حداقل از ۳۲ هزار تومان به ۴۵ هزار تومان رسید یعنی در این مدت نرخ دلار حدود ۴۰ درصد افزایش یافت.

شقایق‌شهری تأکید کرد: وقتی نرخ دلار در ظرف دو ماه ۴۰ درصد بالا رود، به تدریج اثر خود را در بازار دارایی‌ها و سپس در بازار کالا و خدمات نشان می‌دهد و احتمالاً تورم ماهانه در بهمن و اسفند ماه بالاتر از ۳٫۵ درصد باشد و با تورم‌های ماهانه سه ماه آخر سال، احتمالاً تورم سال هم به ۵۰ درصد برسد.

وی با بیان اینکه آثار افزایش نرخ دلار آغاز شده است و تخلیه تورم ۴۰ درصدی دلار شاید ۶ ماه هم زمان ببرد، گفت: اثر افزایش نرخ دلار در ابتدا خود را در بازار طلا نشان می‌دهد و پس از آن آثار افزایش نرخ دلار را می‌توان در بازار خودرو و مسکن و بازار سرمایه دید و در مرحله دوم آثار آن را می‌توان در بازار کالا و خدمات دید و این اثرها هم دو تا ۶ ماه در بازار کالا و خدمات تورم‌های تورم ماهانه سه ماه آخر سال، احتمالاً بالاتر از ۶ ماه هم زمان می‌برد.

این کارشناس اقتصادی ادامه داد: باید منتظر باشیم تا آثار افزایش ۴۰ درصد نرخ دلار خود را در بازار مختلف نشان دهد و در فصل بهار اثرات افزایش ۴۰ درصدی تورم دلار را ببینیم. شقایق‌شهری با بیان اینکه احتمالاً در سال آینده دو موتور تورمی اقتصاد ایران خاموش می‌شود، اظهار داشت: امسال شوک بزرگ تورمی ۱۲ درصدی حذف ارز ترجیحی را تجربه کردیم که احتمالاً سال آینده این شوک را خواهیم داشت. دوم این است که امسال تورم وارداتی را داشتیم که تورم حاصل از افزایش قیمت کالاهای وارداتی از جمله مواد غذایی و انرژی بود که احتمالاً در سال آینده هم این عامل تورم را نخواهیم داشت و عملاً دو موتور تورم‌ساز ۱۴۰۱ در سال آینده خاموش خواهند بود. احتمالاً در حالت خوشبینانه در سال آینده نرخ تورم در سال آینده حدود ۳۰ درصد باشد که این عدد تقریباً بدون گشایش روابط خارجی احتساب می‌شود اما اگر تحریم‌ها تشدید شد احتمال افزایش نرخ تورم بالای ۳۰ درصدی هم وجود دارد.

گردش مالی استارت‌اپ ها برابر سود خالص فولاد مبارکه

سهولت انجام نمی‌شود.»

ناصر غانم‌زاده» از فعالان اکوسیستم نوآوری و متور نیز در رابطه با قد و قامت مالی استارت‌اپ‌ها، دست به مقایسه این اکوسیستم با صنعت فروش کشتک زد و با صراحت اعلام کرده بود که با توجه به سرمایه‌گذاری ۳۰۰ میلیارد تومانی یک ساله در این حوزه باید قبول کرد که این حجم از سرمایه‌گذاری، حتی توان رقابت با گردش مالی صنعت کشتک و کلبه‌چایه را ندارد.

آمار و ارقام در رابطه با گردش مالی استارت‌اپ‌ها، همواره با شک و تردید بیان می‌شود و رئیس سابق مرکز توسعه فناوری‌های راهبردی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری نیز در سال ۹۸ در رابطه با گردش مالی این شرکت‌ها گفته بود که «گردش مالی شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌اپی، تا پایان سال ۹۷ و نیمه اول سال ۹۸ در مجموع ۹۰ هزار میلیارد تومان بوده است».

هر چند آمار و ارقام مشخصی در رابطه با گردش مالی سالانه استارت‌اپ‌ها نمی‌توان بیان کرد، اما با تکیه بر صحبت‌های فعالان این حوزه، می‌توان رقم حدودی ۸۰ تا ۹۰ هزار میلیارد تومان را مبنای قرار داد. نیم‌نگاهی به ابعاد مالی شرکت‌های استارت‌اپی این واقعیت روشن می‌کند که جذابیت این اکوسیستم، بسیار کمتر از بازارهای سنتی است و حتی اگر بخواهیم با تکیه بر اعداد و ارقام، در این رابطه سخن بگویم باید قبول کرد که استارت‌اپ‌ها در درازای برای نزدیک شدن به جایگاه صنایع بزرگ و بخش سنتی اقتصاد ایران پیشرو دارند، نکته‌ای که چندی پیش، علیرضا کلاهی، رئیس کمیسیون صنایع اتاق ایران با صراحت به آن پرداخته بود: «در حال حاضر کل اکوسیستم استارت‌اپی ایران اندازه‌ای برچ دوقلو در الهیه تهران ارزش ندارد.»

متولد شدند و رشد کردند، اما هنوز مسیر طولانی برای شانه به شانه شدن با صنایع بزرگ کشور دارند و باید قبول کرد که حجم سرمایه‌گذاری در این اکوسیستم، با میزان گردش مالی بخش اصلی اقتصاد ایران قابل قیاس نیست و از سوی دیگر مسئله‌ای که بحث پیرامون مسائل مالی استارت‌اپ‌ها را با چالش روبرو می‌کند، مربوط به نبودن آمار و ارقام شفاف است. به عبارت دیگر به دلیل مشخص نبودن تعداد استارت‌اپ‌ها، امکان سنجش ارزش‌گذاری این اکوسیستم دشوارتر می‌شود و نمی‌توان به شکل دقیق از اعداد و ارقام حرف زد.

معاون سرمایه‌گذاری‌های جسورانه گروه مالی فیروزه، چندی پیش، ارزش بازار این حوزه را رقمی در حدود ۸۰ هزار میلیارد تومان تخمین زد. بر اساس گفته رادمان ربیعی «تعداد استارت‌اپ‌ها در کشورهایی که توانسته‌اند به بلوغ برسند، زیاد نیست. اما موضوع حائز اهمیت این است که ارزش‌گذاری‌ها از سمت بازار اتفاق نیفتاده است. یعنی شرکت‌ها، سهام‌شان در بورس معامله نشده و ارزش بازار مشخصی ندارند. ارزش‌گذاری‌های فعلی نیز بر اساس معاملات خصوصی، محاسبات تیم بنیان‌گذار و سرمایه‌گذار یا تیم‌هایی که می‌خواهند سرمایه‌گذاری کنند صورت گرفته است.»

پایین بودن ارزش بازار اکوسیستم استارت‌اپی، ارتباط مستقیمی با مسائلی همچون پایین بودن حجم سرمایه‌گذاری و بالا بودن ریسک دارد و این فعال حوزه استارت‌اپ‌ها در این رابطه گفته بود: «برخی از استارت‌اپ‌ها رشد چشمگیری داشته و یک سری بازارها را متحول کرده‌اند که این نشان از پتانسیل بالای آن‌ها دارد، اما سرمایه‌گذاری‌ها محدود بوده و جریان سرمایه به سمت‌شان نیز با

قدرت زلزله چقدر است؟ برای این که بفهمیم یک زلزله چقدر قدرتمند است، می‌توانیم از بزرگی آنجهار ۲۲۲ استفاده کنیم. حرکت واحد که زلزله قوی‌تر می‌شود، قدرت تخریب آن به طور تصاعدی بالا می‌رود. به عنوان مثال قدرت زلزله ۴ در سال ۱۳۸۲ به اندازه یکسایم بود که در حیرت‌انگیز محقق شد. (۵۶ کیلوتون آن‌ها) است. قدرت زلزله ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ و ۲۳ و ۲۴ و ۲۵ و ۲۶ و ۲۷ و ۲۸ و ۲۹ و ۳۰ و ۳۱ و ۳۲ و ۳۳ و ۳۴ و ۳۵ و ۳۶ و ۳۷ و ۳۸ و ۳۹ و ۴۰ و ۴۱ و ۴۲ و ۴۳ و ۴۴ و ۴۵ و ۴۶ و ۴۷ و ۴۸ و ۴۹ و ۵۰ و ۵۱ و ۵۲ و ۵۳ و ۵۴ و ۵۵ و ۵۶ و ۵۷ و ۵۸ و ۵۹ و ۶۰ و ۶۱ و ۶۲ و ۶۳ و ۶۴ و ۶۵ و ۶۶ و ۶۷ و ۶۸ و ۶۹ و ۷۰ و ۷۱ و ۷۲ و ۷۳ و ۷۴ و ۷۵ و ۷۶ و ۷۷ و ۷۸ و ۷۹ و ۸۰ و ۸۱ و ۸۲ و ۸۳ و ۸۴ و ۸۵ و ۸۶ و ۸۷ و ۸۸ و ۸۹ و ۹۰ و ۹۱ و ۹۲ و ۹۳ و ۹۴ و ۹۵ و ۹۶ و ۹۷ و ۹۸ و ۹۹ و ۱۰۰ و ۱۰۱ و ۱۰۲ و ۱۰۳ و ۱۰۴ و ۱۰۵ و ۱۰۶ و ۱۰۷ و ۱۰۸ و ۱۰۹ و ۱۱۰ و ۱۱۱ و ۱۱۲ و ۱۱۳ و ۱۱۴ و ۱۱۵ و ۱۱۶ و ۱۱۷ و ۱۱۸ و ۱۱۹ و ۱۲۰ و ۱۲۱ و ۱۲۲ و ۱۲۳ و ۱۲۴ و ۱۲۵ و ۱۲۶ و ۱۲۷ و ۱۲۸ و ۱۲۹ و ۱۳۰ و ۱۳۱ و ۱۳۲ و ۱۳۳ و ۱۳۴ و ۱۳۵ و ۱۳۶ و ۱۳۷ و ۱۳۸ و ۱۳۹ و ۱۴۰ و ۱۴۱ و ۱۴۲ و ۱۴۳ و ۱۴۴ و ۱۴۵ و ۱۴۶ و ۱۴۷ و ۱۴۸ و ۱۴۹ و ۱۵۰ و ۱۵۱ و ۱۵۲ و ۱۵۳ و ۱۵۴ و ۱۵۵ و ۱۵۶ و ۱۵۷ و ۱۵۸ و ۱۵۹ و ۱۶۰ و ۱۶۱ و ۱۶۲ و ۱۶۳ و ۱۶۴ و ۱۶۵ و ۱۶۶ و ۱۶۷ و ۱۶۸ و ۱۶۹ و ۱۷۰ و ۱۷۱ و ۱۷۲ و ۱۷۳ و ۱۷۴ و ۱۷۵ و ۱۷۶ و ۱۷۷ و ۱۷۸ و ۱۷۹ و ۱۸۰ و ۱۸۱ و ۱۸۲ و ۱۸۳ و ۱۸۴ و ۱۸۵ و ۱۸۶ و ۱۸۷ و ۱۸۸ و ۱۸۹ و ۱۹۰ و ۱۹۱ و ۱۹۲ و ۱۹۳ و ۱۹۴ و ۱۹۵ و ۱۹۶ و ۱۹۷ و ۱۹۸ و ۱۹۹ و ۲۰۰ و ۲۰۱ و ۲۰۲ و ۲۰۳ و ۲۰۴ و ۲۰۵ و ۲۰۶ و ۲۰۷ و ۲۰۸ و ۲۰۹ و ۲۱۰ و ۲۱۱ و ۲۱۲ و ۲۱۳ و ۲۱۴ و ۲۱۵ و ۲۱۶ و ۲۱۷ و ۲۱۸ و ۲۱۹ و ۲۲۰ و ۲۲۱ و ۲۲۲ و ۲۲۳ و ۲۲۴ و ۲۲۵ و ۲۲۶ و ۲۲۷ و ۲۲۸ و ۲۲۹ و ۲۳۰ و ۲۳۱ و ۲۳۲ و ۲۳۳ و ۲۳۴ و ۲۳۵ و ۲۳۶ و ۲۳۷ و ۲۳۸ و ۲۳۹ و ۲۴۰ و ۲۴۱ و ۲۴۲ و ۲۴۳ و ۲۴۴ و ۲۴۵ و ۲۴۶ و ۲۴۷ و ۲۴۸ و ۲۴۹ و ۲۵۰ و ۲۵۱ و ۲۵۲ و ۲۵۳ و ۲۵۴ و ۲۵۵ و ۲۵۶ و ۲۵۷ و ۲۵۸ و ۲۵۹ و ۲۶۰ و ۲۶۱ و ۲۶۲ و ۲۶۳ و ۲۶۴ و ۲۶۵ و ۲۶۶ و ۲۶۷ و ۲۶۸ و ۲۶۹ و ۲۷۰ و ۲۷۱ و ۲۷۲ و ۲۷۳ و ۲۷۴ و ۲۷۵ و ۲۷۶ و ۲۷۷ و ۲۷۸ و ۲۷۹ و ۲۸۰ و ۲۸۱ و ۲۸۲ و ۲۸۳ و ۲۸۴ و ۲۸۵ و ۲۸۶ و ۲۸۷ و ۲۸۸ و ۲۸۹ و ۲۹۰ و ۲۹۱ و ۲۹۲ و ۲۹۳ و ۲۹۴ و ۲۹۵ و ۲۹۶ و ۲۹۷ و ۲۹۸ و ۲۹۹ و ۳۰۰ و ۳۰۱ و ۳۰۲ و ۳۰۳ و ۳۰۴ و ۳۰۵ و ۳۰۶ و ۳۰۷ و ۳۰۸ و ۳۰۹ و ۳۱۰ و ۳۱۱ و ۳۱۲ و ۳۱۳ و ۳۱۴ و ۳۱۵ و ۳۱۶ و ۳۱۷ و ۳۱۸ و ۳۱۹ و ۳۲۰ و ۳۲۱ و ۳۲۲ و ۳۲۳ و ۳۲۴ و ۳۲۵ و ۳۲۶ و ۳۲۷ و ۳۲۸ و ۳۲۹ و ۳۳۰ و ۳۳۱ و ۳۳۲ و ۳۳۳ و ۳۳۴ و ۳۳۵ و ۳۳۶ و ۳۳۷ و ۳۳۸ و ۳۳۹ و ۳۴۰ و ۳۴۱ و ۳۴۲ و ۳۴۳ و ۳۴۴ و ۳۴۵ و ۳۴۶ و ۳۴۷ و ۳۴۸ و ۳۴۹ و ۳۵۰ و ۳۵۱ و ۳۵۲ و ۳۵۳ و ۳۵۴ و ۳۵۵ و ۳۵۶ و ۳۵۷ و ۳۵۸ و ۳۵۹ و ۳۶۰ و ۳۶۱ و ۳۶۲ و ۳۶۳ و ۳۶۴ و ۳۶۵ و ۳۶۶ و ۳۶۷ و ۳۶۸ و ۳۶۹ و ۳۷۰ و ۳۷۱ و ۳۷۲ و ۳۷۳ و ۳۷۴ و ۳۷۵ و ۳۷۶ و ۳۷۷ و ۳۷۸ و ۳۷۹ و ۳۸۰ و ۳۸۱ و ۳۸۲ و ۳۸۳ و ۳۸۴ و ۳۸۵ و ۳۸۶ و ۳۸۷ و ۳۸۸ و ۳۸۹ و ۳۹۰ و ۳۹۱ و ۳۹۲ و ۳۹۳ و ۳۹۴ و ۳۹۵ و ۳۹۶ و ۳۹۷ و ۳۹۸ و ۳۹۹ و ۴۰۰ و ۴۰۱ و ۴۰۲ و ۴۰۳ و ۴۰۴ و ۴۰۵ و ۴۰۶ و ۴۰۷ و ۴۰۸ و ۴۰۹ و ۴۱۰ و ۴۱۱ و ۴۱۲ و ۴۱۳ و ۴۱۴ و ۴۱۵ و ۴۱۶ و ۴۱۷ و ۴۱۸ و ۴۱۹ و ۴۲۰ و ۴۲۱ و ۴۲۲ و ۴۲۳ و ۴۲۴ و ۴۲۵ و ۴۲۶ و ۴۲۷ و ۴۲۸ و ۴۲۹ و ۴۳۰ و ۴۳۱ و ۴۳۲ و ۴۳۳ و ۴۳۴ و ۴۳۵ و ۴۳۶ و ۴۳۷ و ۴۳۸ و ۴۳۹ و ۴۴۰ و ۴۴۱ و ۴۴۲ و ۴۴۳ و ۴۴۴ و ۴۴۵ و ۴۴۶ و ۴۴۷ و ۴۴۸ و ۴۴۹ و ۴۵۰ و ۴۵۱ و ۴۵۲ و ۴۵۳ و ۴۵۴ و ۴۵۵ و ۴۵۶ و ۴۵۷ و ۴۵۸ و ۴۵۹ و ۴۶۰ و ۴۶۱ و ۴۶۲ و ۴۶۳ و ۴۶۴ و ۴۶۵ و ۴۶۶ و ۴۶۷ و ۴۶۸ و ۴۶۹ و ۴۷۰ و ۴۷۱ و ۴۷۲ و ۴۷۳ و ۴۷۴ و ۴۷۵ و ۴۷۶ و ۴۷۷ و ۴۷۸ و ۴۷۹ و ۴۸۰ و ۴۸۱ و ۴۸۲ و ۴۸۳ و ۴۸۴ و ۴۸۵ و ۴۸۶ و ۴۸۷ و ۴۸۸ و ۴۸۹ و ۴۹۰ و ۴۹۱ و ۴۹۲ و ۴۹۳ و ۴۹۴ و ۴۹۵ و ۴۹۶ و ۴۹۷ و ۴۹۸ و ۴۹۹ و ۵۰۰ و ۵۰۱ و ۵۰۲ و ۵۰۳ و ۵۰۴ و ۵۰۵ و ۵۰۶ و ۵۰۷ و ۵۰۸ و ۵۰۹ و ۵۱۰ و ۵۱۱ و ۵۱۲ و ۵۱۳ و ۵۱۴ و ۵۱۵ و ۵۱۶ و ۵۱۷ و ۵۱۸ و ۵۱۹ و ۵۲۰ و ۵۲۱ و ۵۲۲ و ۵۲۳ و ۵۲۴ و ۵۲۵ و ۵۲۶ و ۵۲۷ و ۵۲۸ و ۵۲۹ و ۵۳۰ و ۵۳۱ و ۵۳۲ و ۵۳۳ و ۵۳۴ و ۵۳۵ و ۵۳۶ و ۵۳۷ و ۵۳۸ و ۵۳۹ و ۵۴۰ و ۵۴۱ و ۵۴۲ و ۵۴۳ و ۵۴۴ و ۵۴۵ و ۵۴۶ و ۵۴۷ و ۵۴۸ و ۵۴۹ و ۵۵۰ و ۵۵۱ و ۵۵۲ و ۵۵۳ و ۵۵۴ و ۵۵۵ و ۵۵۶ و ۵۵۷ و ۵۵۸ و ۵۵۹ و ۵۶۰ و ۵۶۱ و ۵۶۲ و ۵۶۳ و ۵۶۴ و ۵۶۵ و ۵۶۶ و ۵۶۷ و ۵۶۸ و ۵۶۹ و ۵۷۰ و ۵۷۱ و ۵۷۲ و ۵۷۳ و ۵۷۴ و ۵۷۵ و ۵۷۶ و ۵۷۷ و ۵۷۸ و ۵۷